

A' ROMAI TSÁSZARI ÉS AP. KIRÁLYI FELSÉGNEK
KEGYELMES ENGEDELMEVEL.

Indult BÉTSBÖL Szeredán 24. Oktoberben 1787.

Hadi homályos környül-állások.

Jánusnak az Elyséum mezején lévő Polgári tem-
ploma, a' Scháldis folyó viz felett való Hollán-
dai mozgásoktól fogva bé-záratva ült: minden azt
gondolta hogy ama nagy nevű békefészek plántáló *Ver-*
gennes, annak mind edgyik kapujának koltsait a'
Frantzia Királynak adta légyen által: Ugyan csak
meg nyilt leg előbför még-is a' meg nevezett tem-
plomon lévő Pruszszus Kapu, még pedig hadi trom-
bita szora, mely után csak hamar, a' Hollándiai Ka-
pu-is bé-rontatott, noha edgy felől a' Természet viz-
zel, más felől erős vitézek oltalmazták. Nem látni
mást csak Márfat és Bellonát, pántzerba öltözve, ret-

tentő tekintettel. Mihent ezek ketten a' templomba bé-léptenek, már minden Kapui annak azonban nyilván voltanak. A' templom tetejére ki-állott Hír egész Európának hadat trombitál, csak a' Világnak más 3 részeire-is el ne hallanék az. Az Európai Koronás Fejeknek edgymás között való békeféség és hadakozás-béli, állapottyokrol valamit írhatni még most is lehetetlen ugyan, meg határozva külön külön: mert, ha edgy ujság levélbe azt olvassuk, hogy a' Frantzia ügyes bajos dólgoakat Berlinbe folytató Minister azt erőfsiti Királya nevébe, hogy a' Versáliai Udvar, nem hogy abbol valamit tudna hogy Hollandiai szolgálatban, alattomban Frantzia Katonák találattánának, sőt a' Hadi Vezéreknek parantsolatttyok vagyon, hogy engedelemmel el-menni sem Tisztnek, sem köz Katonának meg ne engedjék: ekkor azt gondolhattjuk, hogy a' Frantziák Hollandiának párttyát nem fogják: Más levélből ismét azt olvassuk, hogy nem rég a' Fr. Követ Gróslág Ur, a' Berlini Udvarnak tudtára adta légyen, hogy az ő Királya, el-végzette magában, hogy a' Hollándús Pátriotákat 100 ezer emberrel segittse, és a' melyre illyen feleletett vett légyen, hogy a' Pruszszus Katonák most is azok vólnának, kik eddig vóltanak melyre; nézve 100 ezer Frantziának menetelén a' nékiek ellenekben állittandó 50 ezer nem indulna meg. Ez a' két ellenkező dóllog edgyütt meg nem áthat, a' nélkül hogy azt a' következezt huzzúk hogy az első meg-változott. Ugyan csak mind ezek igy lévén-is, némelyek szerént bizonyosan erőfsithetni azt, hogy csak annyi mint igaz, a' Frantzia részéről, edgy felöll, más felöll pedig az Ánglus és Pruszszus részekről való hadakozás; mert ezeknek a' tzeljok egyenesen az hogy a' Helytartó Fejedelmet minden Méltóságáiba vizsgálta tegyék;

gyék; mely dolog a' Frantzia Udvar tzeélyának minden részben ellene áll. Ezen kívül a' Londoni tudósítások szerént, ettől az-is kívántatik, hogy a' Jó Reménség nevü tengerre nyuló hegynél, és a' Ceylon Szigetén lévő birtokairól mondjon le, mely dologot a' Frantzia nem tselekedhetik azért, hogy a' Hollandúsokhoz, kiknek a' meg nevezett két helyeken, igen fő uralkodások vagyon, helyes kívánságait mondja lenni. Ha a' dolog még tovább megyen és Hollándia magát Angliával edgybe tanálya foglalni, vége azon nyereségnek, melyet a' Frantzia az Anglufsal való Amerikai hadból fordított vólt a' maga hasznára.

Régi szokás vagy mesterséges ókofság, az embernek a' maga ügyét az Istenével fel-tserélni 's ezzel amazt elő mozdítani: nem-is könnyebb a' köz népet valakinek maga hasznára meg nyerni, mint ha az hitettetik-el vele, hogy az által a' Vallás jóvára teszen valamit. Ma-is Mahúmedet követi ebbe, 4-dik Achmet, midön Jobbágyait a' Mutzka ellen, Vallásoknak és Profétájoknak betsüllete oltalmazására, edgy azok előtt ki hirdettetett, a' szent indulatot egészfzen a' boszszú állásig fel-serkentő levele által, készíteti. Az igaz-is hogy ezeket, semmi Urakhoz tartozó hűségek magában bé foglaló Prédikatio jobban fel nem indithatta volna, mint az említett levél, mellyet rövidség véget most ki hagyunk. Ennek hallásától fogva rakással gyul a' buzgó nép, emézfzetik a' szent tuztól, hogy azt mennél hamarább lehet a' Mutzka Szomszédók között ki-tölthesse. A' Tsáfártól a' Nagy Vezérnek tellyes hatalom adatott, hogy Muistereket és Tiszteket tetzése szerént tehessen, és az első hadi utra 15 Millio rendeltetett: ezen hadi költségetskének edgy része a' közönségesből a' más

kettő pedig a' Tsászári Tárházból tölt ki. Bizony-
 gául annak hogy ő valósággal Krimiát ez uttal, a'
 Muszkától visszafizá akarja venni, már a' Krimiai Khán-
 is ki neveztetett; az idő mutattya meg mikor ülhet
 belé uralkodó Szekibe. Az ez előtt volt Khánnak,
 ki az által tanálta halálát hogy maga gondolatlanság-
 ból a' Muszka földről a' Török foldre által utozott
 volt, még életben vagyon edgy testvére fijá, kinek
 a' Khánság, a' Tsászártól ajánltatott, de a' ki azon
 Méltóságot, elébb el-venni nem akarta 's bizonyoson
 el-fem-is vette volna, félvén a' Battyán meg történt és
 rajta-is könnyen meg történhető szerentsétlenségtől,
 hanemha a' Tsászár fenyegetődzéseitől nem félt völ-
 na. — Edgy Varschaúi tudosittás szerént, a' Kubá-
 ni Tatárók kezdetek nyomulni az Ukrániai szélek fe-
 lé, és közelebről 800, Muszka Tsászárné szolgálát-
 tyában lévő Kozákokat vágtanak le. — Schwániek-
 től fogva, a' Török felöll való Lengyel-Ország szé-
 len, vonnak a' Lengyelek edgy Kordont Okopi-ig,
 az hol az, az Auszriaiakéval fog edgybe foglaltatni.
 A' Lengyel Sergek fő Commendérozoja lészzen, Var-
 schau Commendáns Gr. Brühl, ki alatt Gr. Poniatov-
 szki Gr. Potokki 's többek lésznek. — Edgy 20 ezer-
 ből álló hozzánk tartozo hadi fergetske Molduvában,
 és edgy más éppen olyan erejü Bessarábiában, mon-
 datnak hadi munkájokhoz fogni. Bétsből igen jól meg
 rakattanak a' Lengyel Sergek-is hadi készületekkel. —
 Azonban a' Török Nagy vezér sem mulat-el semmit,
 valamit a' Törökök bátorságára, azoknak tulajdon e-
 rejeken kívül-is ki-gondolhat: némely levelek bé-
 véhető kut-föböl kerültnek lenni erősitik azt a'
 hírt-is, hogy ő Herbert Urnak, bizonyos Audientzi-
 a alkalmatofságával, ditsekedő hangon, elé számlál-
 ta legyen mind azokat az érdemeit a' Török Ka-

punak, mellyekkel az, az Auszriai Házhoz, a' nehéz 7 esztendei Háború alkalmatofságával, és az 1740-dik igen nevezetes esztendőben, azáltal vifeltetett, hogy ezeknek alkalmatofságával edgy résznek-is segittségül nem állott, a' helyett hogy a' meg nevezett Háznak, nagy kárt okozott volna, a' mint azt meg tselekedhette volna, ellenkező maga vifelete által. —

Az ez előtt valo levelekben a' féléről-is vólt emlékezet hogy a' Svécus a' Dánússal edgyet értvén, a' Múszka, ellen haddal indulni szándékoznának: de ez még eddig bé nem telyefedet. Az igaz hogy Európának ezen északi szélében is a' hadi készületek elég nagyók, de nem mondhatni, hogy a' Múszka ellen; sőt éppen ellenkezőképpen, Dániának a' Múszka Tsáfszárnet, az ayal való edgyezése szerént, segíteni kelletik, mely dolog iránt már, a' mint tudosittatunk, meg-is kerestetett, nevezetesen hogy a' Kronstadtból mellette el-evező hajóit ennek, oltalmazza. — A' kik a' Tseh és Morva-orzági nagy Táborot tudni akarnák hogy mely-felé intéztetett légyen el, ugy gyánakodnak, hogy az arra való vólna; hogy a' két F. Tsáfszári Udvar, el-kezdett munkájokban edgy más Hatalmaság meg ne akadályoztathassa: de ezen gyanunak valamit, vagy semmit erő erejét akkor fogjuk elébb meg látni, mikor a' F. Ts. és K. Udvarnak, edgy részről a' Frantziával más részről pedig a' Prussussal való polgári edgyütt állását láthattyúk. A' más Levelünkben meg nevezett Német-Országi Sergekrol, mint bizonyoson, ugy tudosittatunk, hogy azok Anglus részről állanak. — Ezen hadakozást hirlelő jelentésekről meg-jegyvezhettyúk, hogy nagy dólgoakat jelenthetnek ugyan jövendőre: de minthogy a' Tél következik, ki tudja hát ha a' jó idő, az alatt még az Európa békeességét viflzá hozza, addig lássuk az —

Elegyes Tudósittásokat.

Berzevitze, mező városban, Befervitzi Gábor Ur életének 112-dik esztendenjében meg hala, minek utánna egész életében jó egészséggel és ép elmével birt volna. Ez az öreg olly bődög emlékező tehetséggel volt meg áldatva, hogy minden ifjuságába történt dolgokra réá emlékezett, azokat a' Tiszt Urakat a' kik alatt katonáskodott, azokat a' személyeket kikkel valaha beszélt, azokat a' Városokat és Tartományokat mellyeket valaha látott, gondolkodás és akadózás nélkül meg nevezhette. Eletének utobbi 30 esztendeje alatt a' szakálát el nem beretváltatta, a' Kallendárium és Biblián kívül egyebet nem olvasott, az elsőt különös szorgalmatósággal forgatta mint abból való hasznos gyűlyteményei bizonyittyák. Hofszú életét, a' mint mondta, az ételben és italban tartott mindenkóri mértékletességének közfönhette. Tokajtól nem meszfe Keresztúrbán edgy N. Ember ki már sok esztendőtől fogva a' szolgálóján kívül magához senkit nem bocsátott, edgy pazérlotól, midőn a' szolgáló othon nem volt, meg öletett, Sept. 20 d'k napján: az, haza érkezvén, és az Ura házába benyitván, két kemény ütések által, életét ő-is elvégezte. A' tselekedet titókba lévén, minden szolgálák 's tséplök 's egyebek kik az Udvarba voltak őrizet alá tétettek, kiknek mint ártatlanoknak szerentséjekre, a' dológ edgy kis léány által ki tudótott, ki azt befzéllette hogy ő N. N. Urat, az fővény ker-tenn által ugrani látta, és a' ki néki meg tiltotta hogy senkinek se szolyón. N. N. Urnak dolga, ki már fogságban vagyon, rövid orán szoros vizsgálás alá megyen.

A' napokban érkezett Lembergben a' Muszka Tábortól fontos követtségben edgy Tiszt-Ur, ki azokon a' fok üres fetsegéfeken melyek az Ulyság levelekben, a' Töröknek a' Muszkával esett tsatáiról, ennek káráról és az elsőnek gyözedelméről, találtatnak, tsudálkozván, edgy Fő Tárfaságot, katonai be-tsulletére tett az eránt bizonyosá, hogy még addig az ideig edgyik fél-is, sem halál sem fogság által edgy emberét-is el nem veszette. — A' Bruszelből 8-dik Oct. költ tudosittás szzerént, minek utánna, a' Tartományban helyre állittatott tsendefiségért tétetett ahitatofság véghez ment volna, 3 ezer kényerek, vagy 3 — 3 Stibert erő kényeretskék osztogattattak ki, a' szegények között. — Lövenben a' vallásbéli tudománynak esztendei folytatása, ezen holnapnak I-ső napján ismét a' régi mod szzerént kezdődött-el. — Innét a' Királyi kintsből 3 Millio indittatott meg, 50 köz-em-ber és edgy Tiszt örizete alatt a' Ligne Regimentjéből, Béts felé, mellyet még 16 Millio fog követni. — Ostendéből 7-dik írják, hogy azon napon a' Dunkircheni Frantzia ki kötő helyről sok hajók mentenek légyen ott el Hollándia felé: ezek rakva voltak katonákkal, kik Frantziáknak tartotnák lenni. — Az eddig volt Ts. és K. A. Belgiami Igazgató, és Komendérozó Generális Gr. Muray, az újab hírek szzerént, hivatalából illendő fizetéssel nyugodalomra bocsátotta ott, vagy a' mint mások eroisitik, el-botsáttatást kér. Az ok mellyel mint némelyek vélik magára az Uralkodó Széknél hedegeget okozott bizontalan: azt némelyek abba keresik, hogy bizonyos Királyi Parancsolatott ideje előtt nyilatkoztatott ki, mellyel a' néki küldetett rendelés szzerént, mind addig késni kellett volna, míg nem a' Tartományban az egész tsendefiség hely-

helyre allott volna: a' kik így beszélnek, azt-is mondják, hogy képzelhetetlen az, mely fzerént azon K. Parantsolatnak olyan ideje előtt lett ki-nyilatkoztatása, az olvasok előtt már eléggé esméretes zenebona miatt történt volna; mert Gr. Muraynak ettől semmit is tartani nem lehetett; minthogy bővön vóltanak arra kész katonái, kik a' fűtő 's tsizma-mester-legények le tsendesítésekre alkalmasok lettek volna. Ez már akár hogy vólt legyen elég az, hogy a' meg nevezett K. Parantsolatnak közönségesse való léte, az után-is vizsgálá nem vétetett, melly bizonyos jele azon nagy Kegyelmeffségnek, melyért az A. Belgium-béliek annak adojának háládatossággal tartoznak. Azt mondják hogy Gr. Muray helyett Gr. d' Alton fogná a' Kommandot által venni, és hogy Gr. Traútmandorf-Ur-is parantsolatot vett legyen, mely fzerént mennél hamarább, Moguntziából butsut vévén, Brűfelbe mennyen, hivatala által vételére. Ő Excellentiája csak Commissáriusi név alatt fogja a' Tartomány ügyes bajós dolgait meg vizgálni, és a' következendő holnapnak elején, a' F. Igazgato meg-érkezéfével léfzen teljes hatalmu Ministerre.

NB. Jelentetik az E. Olvasoknak, hogy a' kik még vagy az első, vagy az utolsó fél-efztendőre az ujságokért a' pénzt fel-nem küldették, ezen folyó hónapban fel-küldeni méltoztassanak, még pedig ez alatt a' titulus alatt: a' *Magyar Kurir* írójának Bétse; mert már azokért a' Posta pénzt le-fizette az Iro. —

Edgy bizonyós embernél találtatnak még 4000 *Héortókrates* Exemplárjai; ha valaki edgyütt meg-akarja venni, tudósítsan bennünket, oltson hozzá jut.